

ด่วนที่สุด

ที่ สต ๐๐๑๓/ ๒๖๖

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
 สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 เลขที่ 1344
 วันที่ 9 ก.พ. 2561
 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
 ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
 กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สว(สนช) ๐๐๐๗/๕๗๕ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบแล้วนั้น ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งขอกราบเรียนว่า ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ดังกล่าวแล้ว ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และมีคามเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
 รับที่... ๙๓ / ๒๖๖ วันที่ ๙ ก.พ. ๒๕๖๑
 เวลา ๑๑:๕๖ น. ส่ง... พ.ว.น.
 สำนักการประชุม

(นายศุภชัย สมเจริญ)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ

รับที่... ๕๒ / ๒๕๖๑
 วันที่... ๙ / ก.พ. / ๒๕๖๑
 เวลา... ๑๑:๕๑ น.

สำนักการประชุม

สำนักบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๒

ฝ่ายจัดการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๔

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๘๓๐๐

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๕๖๒

ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สว (สนช) ๐๐๐๗/๕๗๕ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ให้คณะกรรมการ
การเลือกตั้งพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความ
เห็นชอบแล้วนั้น ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการ
การเลือกตั้งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง “เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๒๕ หรือภายหลังการประกาศ
ผลการเลือกตั้งหรือการเลือกแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกผู้ใด
กระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น”

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.

มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง “เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตามมาตรา ๔๔ วรรคสองแล้ว
ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำ
ของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา
เพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิ
สมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกซึ่งกระทำการทุจริตในการเลือก
หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น แต่ความในมาตรา ๖๔ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อ
ศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น เพียงประการเดียว ไม่ได้ให้อำนาจคณะกรรมการ
การเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นได้ด้วย ดังนั้น มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง
แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. จึงไม่ตรงตามเจตนารมณ์
มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ด่วนที่สุด
ที่ (รธน) ๐๓๓/๒๕๖๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขที่รับ ๑๓๗๕
วันที่ ๕๑ ก.พ. ๒๕๖๑
เวลา ๑๔.๔๓ น.

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

✓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สว(สนช) ๐๐๐๗/๕๗๖
ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) คำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ เล่มที่ ๑

จัดทำโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๙ จำนวน ๑ เล่ม

(๒) คำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ ๑๐ เรื่องที่นำรู้ เล่มที่ ๒ จำนวน ๑ เล่ม

(๓) ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.
ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ตั้งขึ้น

ตามหนังสือที่อ้างถึง ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ขอให้คณะกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ
หรือไม่ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความ
เห็นชอบแล้ว ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญรวมสามประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การเปลี่ยนแปลงจำนวนกลุ่มการสมัครจาก ๒๐ กลุ่ม เหลือเพียง
๑๐ กลุ่ม (ร่างมาตรา ๑๑)

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขอเรียนว่า การกำหนดให้มีวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน แตกต่างจากวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา ๆ มา โดยมีได้
มีเจตนารมณ์ให้เป็นสภาที่เลียงหรือสภาตรวจสอบที่ต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ หากแต่
มีเจตนารมณ์ให้เป็นสภาที่ประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคม (All walks of life) มีส่วนร่วม
ทางการเมืองได้อย่างแท้จริง โดยประชาชนซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่รัฐธรรมนูญ

กำหนด สามารถสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนิติบัญญัติได้ “โดยตรงและอย่างกว้างขวาง” เพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปโดยรอบคอบรอบด้านมากยิ่งขึ้นตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรากฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้อธิบายเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ต่อสาธารณชนไปแล้วตั้งแต่ก่อนที่จะมีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ดังปรากฏรายละเอียด ตามคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ เล่มที่ ๑ หน้า ๒๓-๒๕ สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) ด้วยเหตุผลดังกล่าว มาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงบัญญัติว่า “วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงาน ด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม ...” และเมื่อเป็นเช่นนี้ การแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติ ของบุคคลในแต่ละกลุ่มจึงเป็นหลักประกันอันสำคัญว่าประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคมสามารถ เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางได้อย่างแท้จริง ความในมาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ตอนท้าย จึงกำหนด ชัดเจนว่าการแบ่งกลุ่มนั้น “...ต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคน สามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้” อย่างเหมาะสม

แม้รัฐธรรมนูญจะมีได้กำหนดวิธีการแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติของบุคคล ในแต่ละกลุ่มไว้โดยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิก วุฒิสภา แต่การกำหนดเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญ ต้องพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบและรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชนประกอบด้วย ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขอเรียนว่า ในขั้นการจัดทำ ร่างรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติเกี่ยวกับ กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงาน หรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคมมาประกอบการพิจารณากำหนดจำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม และได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นการทั่วไปด้วย โดยประชาชนส่วนใหญ่เห็นควรแบ่งออกเป็น ๒๐ กลุ่ม เพื่อเป็นหลักประกันว่าวุฒิสภาจะเป็นสภา ที่ประกอบด้วยประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคมอย่างแท้จริง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จึงได้เสนอแนวคิดการแบ่งออกเป็น ๒๐ กลุ่มให้ประชาชนทราบตั้งแต่ก่อนที่จะมีการออกเสียง ประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ดังปรากฏในคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ เล่มที่ ๒ หน้า ๘ สิ่งที่ส่งมาด้วย (๒) ดังนั้น ในขั้นที่มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญจึงได้ยึดการแบ่งกลุ่มออกเป็น ๒๐ กลุ่มตามที่ได้รับความเห็นชอบในการออกเสียง ประชามติเป็นหลัก ดังปรากฏรายละเอียดตามความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ พิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ตั้งขึ้น สิ่งที่ส่งมาด้วย (๓) ทั้งนี้ การแบ่งกลุ่ม ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณานั้น หากพิเคราะห์ โดยละเอียดจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมิได้แบ่งโดยใช้กลุ่มอาชีพแต่ประการเดียว เพราะยังมีกลุ่มผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงาน

หรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย

ดังนั้น การที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติให้ลดจำนวนกลุ่มลงเหลือเพียง ๑๐ กลุ่ม โดยการยุบรวมกลุ่ม จึงเป็นการลดทอนหลักประกันว่าวุฒิสภาจะเป็นสภาที่ประกอบด้วยประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคมอย่างแท้จริง เพราะมีความเป็นไปได้สูงมากที่จะทำให้กลุ่มเดิมที่ถูกยุบรวมเข้ากับกลุ่มอื่นจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาลดน้อยลงหรือไม่ได้รับเลือกเลย เช่น การยุบกลุ่มสตรี ไปรวมกับกลุ่มผู้สูงอายุ (ซึ่งประกอบด้วยผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มอัตลักษณ์อื่น หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน) และกลุ่มประชาสังคม (ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มประชาสังคม องค์กรสาธารณประโยชน์ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน) จากเดิมที่สามกลุ่มนี้มีหลักประกันชัดเจนว่าจะมีผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภากลุ่มละ ๑๐ คน รวมเป็น ๓๐ คน แต่เมื่อนำมายุบรวมกันเป็นกลุ่มเดียวกัน ตัวแทนจากกลุ่มเหล่านี้จะลดลงเหลือรวมกันเพียง ๒๐ คนเท่านั้น ทำให้บางกลุ่มที่นำมารวมเข้ากันนั้นอาจไม่มีผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเลยเพราะมีความหลากหลายมากภายในกลุ่ม กับไม่มีหลักประกันว่าการเลือกกันเองภายในแต่ละกลุ่มนั้น ผู้สมัครจะได้รับเลือกในลักษณะเฉลี่ยกันอย่างทั่วถึง กรณีเช่นนี้จึงไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๐๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่มุ่งหมายให้วุฒิสภามีองค์ประกอบจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคมอย่างแท้จริง ทั้งยังไม่ตรงกับจำนวนกลุ่มที่ประชาชนได้รับทราบมาตั้งแต่ก่อนที่จะมีการออกเสียงประชามติอีกด้วย

ประเด็นที่สอง การแบ่งผู้สมัครในแต่ละกลุ่มออกเป็น ๒ ประเภท และการให้ผู้สมัครในแต่ละประเภทเลือกกันเอง (ร่างมาตรา ๑๓)

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๑๐๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติชัดเจนว่าวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคนซึ่งมาจากการเลือกกันเอง” ของบุคคลในแต่ละกลุ่มซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม ดังนั้น การเลือกตั้งกล่าวจึงมุ่งหมายให้เป็นการเลือกในระหว่างผู้สมัครด้วยกันเองอย่างเท่าเทียมกันโดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอย่างเดียวกัน ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอแนวคิดในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวให้ประชาชนทราบจนเป็นที่รับรู้ทั่วไปตั้งแต่ก่อนที่จะมีการออกเสียงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ดังปรากฏในคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ เล่มที่ ๑ หน้า ๒๕ สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑)

อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ที่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กำหนดให้มีการแบ่งผู้สมัครในแต่ละกลุ่มออกเป็นสองประเภท คือ ประเภทที่สมัครโดยอิสระ กับประเภทที่สมัครโดยต้องได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรตามที่กำหนด และให้ผู้สมัครในแต่ละประเภทเลือกกันเองเท่านั้น เลือกข้ามประเภทมิได้แม้จะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของการเลือกกันเองตามมาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งยังเป็นผลให้เกิดการแบ่งสมาชิกวุฒิสภาออกเป็นสองประเภทอีกด้วย ทั้งที่มาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทยมิได้มุ่งหมายเช่นนั้น เพราะหากรัฐธรรมนูญมีความมุ่งหมายดังกล่าว ก็คงบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งประเภทของสมาชิกวุฒิสภา และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาแต่ละประเภท ไว้ในรัฐธรรมนูญตั้งแต่แรกในทำนองเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา

นอกจากนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า การให้มีองค์กรเป็นผู้เสนอหรือรับรองผู้สมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้น ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง เพราะมาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดว่าประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถสมัครรับเลือกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้อย่างเสรี จึงไม่จำเป็นต้องได้รับการเสนอชื่อหรือรับรองหรือผ่านการคัดกรองจากองค์กรใด ๆ ก่อน การคัดกรองผู้สมัครหากจะมีขึ้นนั้น มาตรา ๑๐๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้ชัดเจนว่าให้กระทำด้วยวิธีการที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองตนเอง มิใช่ให้ผู้อื่นหรือให้องค์กรใดมาคัดกรองกรณีจึงเป็นการคัดกรองภายหลังจากที่ได้มีการสมัครเข้ารับเลือกแล้ว มิใช่ก่อนการสมัครเข้ารับเลือก อีกทั้งการคัดกรองดังกล่าวต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมด้วย

ประเด็นที่สาม ยกเลิกการเลือกไขว้ (ร่างมาตรา ๔๒ ร่างมาตรา ๔๓ และร่างมาตรา ๔๔)

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า หลักการอันเป็นสาระสำคัญในการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาคือการกำหนดมาตรการเพื่อให้การเลือกกันเอง “เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม” อย่างไรก็ตาม โดยที่ตระหนักว่าการเลือกกันเองของผู้สมัครในแต่ละกลุ่มอาจมีการสมยอมกันในการเลือกโดยไม่สุจริตขึ้นได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อลดความเป็นไปได้ในการสมยอมกันในการเลือกดังกล่าว ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงมีบทบัญญัติไว้ชัดเจนว่า “...เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกตั้งกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้” และได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับมาตรการที่ห้ามมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือที่เข้าใจกันทั่วไปว่า “การเลือกไขว้” ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้ประชาชนทราบจนเป็นที่รับรู้ทั่วไปตั้งแต่ก่อนที่จะมีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ดังปรากฏในคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญเล่มที่ ๑ หน้า ๒๕ สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑)

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า การกำหนดมาตรการเลือกไขว้ในการเลือกกันเอง จะทำให้ความเป็นไปได้ในการสมยอมกันในการเลือกทำได้ยากขึ้น อันจะทำให้การเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมสมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและสอดคล้องกับความประสงค์ของประชาชนที่ต้องการให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยมาตรการนี้กำหนดว่าในการเลือกแต่ละระดับ เมื่อมีการเลือกกันเองในกลุ่มเป็นเบื้องต้นแล้ว ให้แบ่งกลุ่มต่าง ๆ ออกเป็นสี่สาย และให้มีการจับสลากว่ากลุ่มใดอยู่ในสายใด และให้มีการเลือกไขว้โดยให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในแต่ละกลุ่มเลือกผู้ได้รับเลือกขั้นต้นจากกลุ่มซึ่งอยู่ในสายเดียวกัน และจากการหารือกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้รับความตรงกันว่ามาตรการการเลือกไขว้ดังกล่าว

ทำให้การสมยอมกันในการเลือกทำได้ยากขึ้น ทั้งสามารถปฏิบัติได้โดยไม่มีข้อขัดข้อง
 ดังนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่าการตัดมาตรการเลือกไขว้ออกโดยไม่มีมาตรการ
 ที่เท่าเทียมหรือเข้มข้นกว่าในการลดความเป็นไปได้ในการสมยอมกันในการเลือกมาแทน เป็นการเพิ่ม
 ความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการสมยอมกันโดยไม่สุจริตในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งไม่ตรงตาม
 เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งหมายให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

อนึ่ง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขอกราบเรียนว่า สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) และ (๒)
 ที่ใช้อ้างอิงในหนังสือนี้ เป็นคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญโดยสรุป ที่คณะกรรมการ
 ร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำขึ้นตามบทบัญญัติของมาตรา ๓๙/๑ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และส่งให้
 คณะกรรมการการเลือกตั้ง และตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในวรรคสี่ ให้คณะกรรมการ
 การเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดพิมพ์และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)

ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กลุ่มงานประธานรัฐสภา

โทร. ๐๒ ๒๔๔ ๑๔๙๗

โทรสาร ๐๒ ๒๔๔ ๑๔๙๗

กลุ่มงานพิธีการทั่วไป	
รับที่	๓๓ / ๒๕๖๑
วันที่	๙ / ก.พ. / ๒๕๖๑
เวลา	๑๕.๑๗ น. พ.ร.น.
สำนักการประชุม	

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ

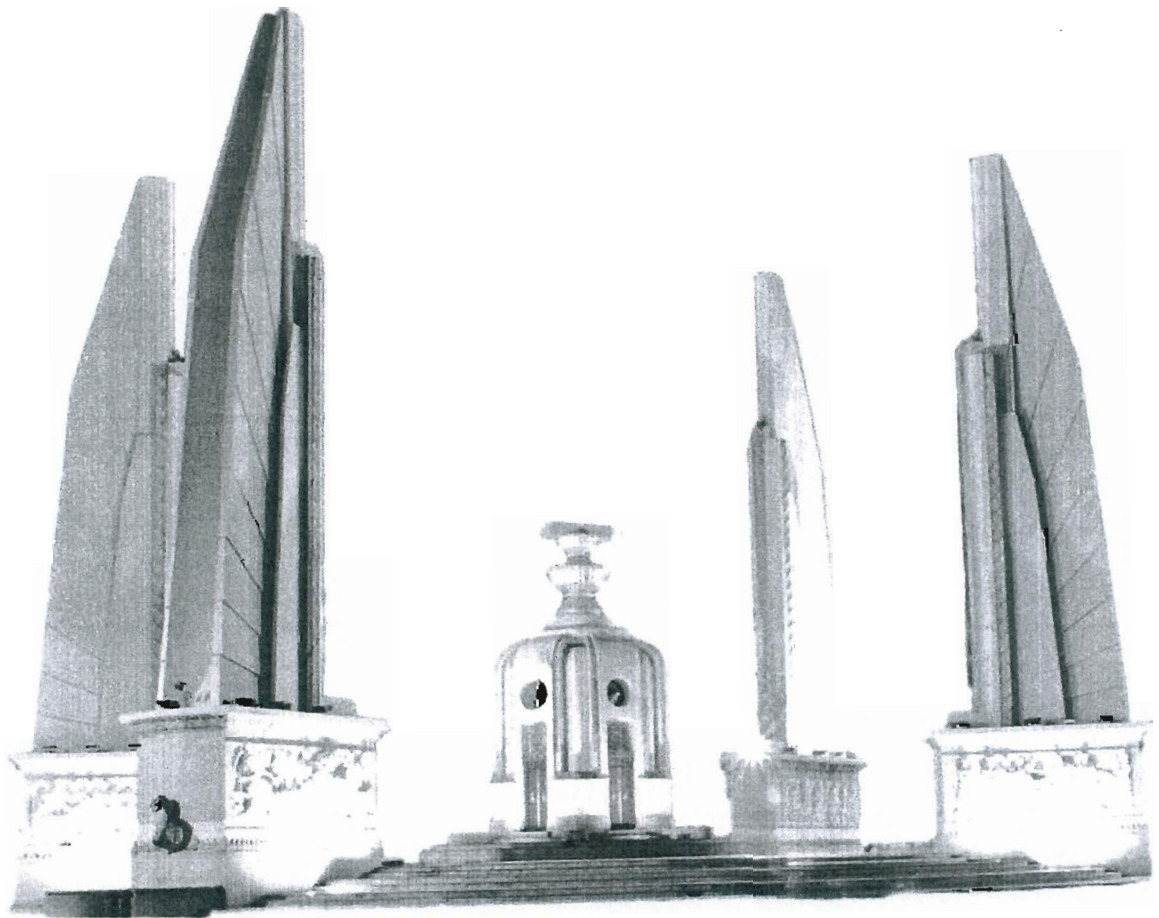
รับที่..... ๔๓ / ๒๕๖๑

วันที่..... ๙ / ก.พ. / ๒๕๖๑

เวลา..... ๑๕.๒๐ น.

สำนักการประชุม

คำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ

จัดทำโดย

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

12 เมษายน 2559

เล่มที่ 1

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
รูปแบบของรัฐ	1
รูปแบบการปกครอง	1
ที่มาและผู้ใช้อำนาจอธิปไตย	1
หลักการใช้อำนาจอธิปไตย	1
ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาค	2
หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ	2
สถาบันพระมหากษัตริย์	3
หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย	3
หน้าที่ของปวงชนชาวไทย 10 ประการ	7
หน้าที่ของรัฐ	8
แนวนโยบายแห่งรัฐ	12
ระบบเลือกตั้ง ส.ส. – กาบัตร์เดียว	17
กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัคร ส.ส. – ให้เข้มเพื่ออนาคตของชาติ	19
หน้าที่ ส.ส.	21
ทำไมยังต้องมี ส.ว.	23
ระบบการเลือก ส.ว.	24
หน้าที่ ส.ว.	25
ที่มา นรม.	25
คณะรัฐมนตรี (ครม.)	26
ศาล	28
ศาลรัฐธรรมนูญ	28
องค์กรอิสระ	29
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (12 เมษายน 2559)	

	หน้า
องค์กรอัยการ	31
การป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์	31
การปกครองส่วนท้องถิ่น	31
การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ	33
การปฏิรูปประเทศ	33
บทเฉพาะกาล	34

คำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ

รูปแบบของรัฐ

- ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้

รูปแบบการปกครอง

- ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ที่มาและผู้ใช้อำนาจอธิปไตย

- อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

หลักการใช้อำนาจอธิปไตย

- รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (12 เมษายน 2559)

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาค

1. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง
2. ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้เสมอภาคกัน

หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

1. รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้น ใช้บังคับมิได้
2. ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อเกิดกรณีพิพาทดังกล่าวขึ้น ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และประธานองค์กรอิสระ เพื่อวินิจฉัย

สถาบันพระมหากษัตริย์

- คงหลักการเดิม – แต่ปรับปรุงหลักการถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายเพื่อบรรเทาพระราชภาระ โดยบัญญัติเพิ่มเติมว่า พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กระทำการถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระรัชทายาทซึ่งทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือต่อผู้แทนพระองค์ก็ได้ และในระหว่างที่ยังมิได้ถวายสัตย์ปฏิญาณ พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้ซึ่งต้องถวายสัตย์ปฏิญาณปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนได้

หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

1. บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย การนับถือ ศาสนาความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ครอบครัว เคหสถาน การแสดงความคิดเห็นโดยวิธีการต่าง ๆ การติดต่อสื่อสารถึงกัน เสรีภาพในทางวิชาการ การเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ การประกอบอาชีพ การมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบทอดก การเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะที่อยู่ในความครอบครองของ หน่วยงานของรัฐ การร้องทุกข์ การฟ้องหน่วยงานของรัฐ การรวมตัวกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ชุมชน สมาคม สหกรณ์ สหภาพ สหพันธ์ ฯลฯ การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ และการจัดตั้งพรรคการเมือง

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (12 เมษายน 2559)

2. บุคคลผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขจากรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ผู้เป็นมารดาที่ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐทั้งก่อนและหลังการคลอดบุตร ผู้มีอายุเกิน 60 ปี และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพและบุคคลผู้ยากไร้ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ

3. บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพเสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ

4. ทั้งบุคคลและชุมชนมีสิทธิอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม รวมทั้งอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมีสิทธิจัดระบบสวัสดิการชุมชน มีสิทธิเสนอความเห็นให้หน่วยงานของรัฐกระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน รวมทั้งมีสิทธิฟ้องหน่วยงานของรัฐ

5. บุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคมีสิทธิรวมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค และองค์กรเหล่านี้สามารถรวมกันจัดตั้งเป็นองค์กรใหญ่เพื่อให้เกิดพลังในการคุ้มครองผู้บริโภคได้

6. นอกจากสิทธิและเสรีภาพข้างต้นแล้ว การใดที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายมิได้ห้ามหรือกำหนดเงื่อนไขในการใช้สิทธิหรือเสรีภาพไว้ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการนั้น ๆ ได้อย่างเสรี และถือว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

7. สำหรับสิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ถึงแม้จะยังมีได้มีการตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ รัฐธรรมนูญนี้ก็รับรองว่า บุคคลหรือชุมชนสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ทันทีตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

8. อย่างไรก็ดี เพื่อให้การใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลและชุมชนต้องเป็นไปอย่างมีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ สังคม และบุคคลอื่นไม่ใช้สิทธิและเสรีภาพกันอย่างเกินเลยเหมือนเช่นหลายปีที่ผ่านมาจนทำให้บ้านเมืองเสียหาย ร่างรัฐธรรมนูญนี้จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิและเสรีภาพไว้ชัดเจนว่า **บุคคลและชุมชนต้องไม่ใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเกินขอบเขต** กล่าวคือ การใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้น ต้อง ...

(1) ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

(2) ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและประชาชน และ

(3) ไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

9. เมื่อใดก็ตามที่มีการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเกินขอบเขต ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการนั้นสามารถใช้สิทธิทางศาลผ่าน ศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง แล้วแต่กรณี เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของตนที่ถูกล่วงละเมิด รวมทั้งเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายได้ หรือจะยื่นคำร้องต่อ “ศาลรัฐธรรมนูญ” โดยตรง เพื่อให้วินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ก็ได้ สำหรับบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐ

10. นอกจากนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการตรากฎหมายแบบไม่มีเหตุมีผลหรือเพื่อพวกพ้อง หรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร ร่างรัฐธรรมนูญนี้จึงได้วางหลักในการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติไว้ชัดเจนว่า กฎหมายที่จะตราขึ้นนั้นต้อง ...

- (1) เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้
- (2) ถ้ารัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ กฎหมาย นั้นต้อง
 - (ก) ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม
 - (ข) ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ
 - (ค) ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล
 - (ง) ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย และ
 - (จ) มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป

11. ทั้งนี้ได้กำหนดให้ “ศาลรัฐธรรมนูญ” เป็นองค์กรที่มีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบว่า การตรากฎหมายเป็นไปตามหลักทั้ง 5 ประการข้างต้น หรือที่เรียกกันว่า “การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย” หรือไม่ ทั้งร่างกฎหมายที่ยังไม่มีผลใช้บังคับและกฎหมาย ที่ใช้บังคับแล้ว

12. ถ้าเป็นร่างกฎหมาย - ส.ส. ส.ว. หรือนายกรัฐมนตรีสามารถร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยได้

13. ถ้าเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว - ประชาชนผู้เป็นคู่ความในคดีอาจยกเป็นข้อต่อสู้ได้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลที่พิจารณาคดีนั้น ต้องส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยต่อไป

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (12 เมษายน 2559)

หน้าที่ของปวงชนชาวไทย 10 ประการ

ปวงชนชาวไทยมิได้มีแต่เฉพาะสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวข้างต้น แต่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม ดังต่อไปนี้ด้วย

1. พินิจรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ป้องกันประเทศ พินิจรักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติรวมตลอดทั้งสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และให้ความร่วมมือในการบรรเทาสาธารณภัย
3. ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
4. เข้ารับการศึกษอบรมในการศึกษาภาคบังคับ
5. รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ
6. เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม
7. ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ
8. ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์ และคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทรัพยากร ธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม
9. เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ
10. ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกรูปแบบ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (12 เมษายน 2559)

หน้าที่ของรัฐ

ร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดให้ “รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชน” ด้วยเพื่อให้รัฐต้องดำเนินการในเรื่องที่กำหนดให้แก่ประชาชน “ทุกคน” หรือ “ทุกชุมชน” เป็นการทั่วไป โดยที่ประชาชนแต่ละคนหรือแต่ละชุมชน “ไม่ต้องใช้สิทธิร้องขอ” ต่อไป ถ้ารัฐไม่กระทำตามหน้าที่ ก็จะเป็นกรณีใจไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หรือถ้ากระทำหน้าที่ไม่ดี ประชาชนและชุมชนย่อมมีสิทธิติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ และฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นได้

หน้าที่ของรัฐมีดังนี้

1. พัทธการรักษาวัวซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชอธิปไตย บุรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย ความมั่นคงแห่งชาติ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
3. จัดให้เด็กเล็ก (2 ขวบ จนถึงเข้าอนุบาล) ได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาชั้นอนุบาล เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมวัย โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย การจัดให้เด็กทุกคนเริ่มต้นในวัยที่จะพัฒนาได้เช่นนี้จะทำให้เด็กทุกคนไม่ว่าจะยากดีมีจนอยู่ในชนบทหรือในเมืองจะมีโอกาสในการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน